

Position paper over microplastic

Duurzaamheid
bij Lidl

Inhoudstafel

1. Wat we weten over microplastics	3
Ecologische gevolgen	3
Onze aanpak	4
2. Toepassingsgebied.....	5
3. Onze maatregelen	5
4. Organisatie en label	6
5. Bronnen	7

1. Wat we weten over microplastics

Er bestaat nog geen uniforme definitie van wat er precies onder het begrip ‘microplastic’ valt. Doorgaans bedoelt men hiermee plastic dat kleiner is dan vijf millimeter.

Men maakt een onderscheid tussen primair en secundair microplastic. Primaire microplastics zijn industrieel geproduceerde kunststofdeeltjes die opzettelijk aan een product toegevoegd worden. Daaronder vallen bijvoorbeeld microplastics die voor een schurend effect aan peelings toegevoegd worden. In het debat over vaste kunststofdeeltjes die kleiner zijn dan vijf millimeter wordt ook vaak het Engelse begrip ‘Microbeads’ gebruikt.

Secundaire microplastics daarentegen ontstaan doordat kunststoffen afgebroken worden in de natuur. Bijvoorbeeld autobanden die verslijten of kunststofafval zoals verpakkingen, zakjes of flessen (zogenaamde macroplastics) dat in de natuur terechtkomt en daar in steeds kleinere kunststofdeeltjes afgebroken wordt.

Producten voor lichaamsverzorging en cosmetica staan vaak in het middelpunt van het publieke debat rond microplastic. Het ‘Fraunhofer-Institut für Umwelt-, Sicherheits- und Energietechnik UMSICHT’ heeft in 2018 een grote studie gepubliceerd over de belangrijkste bronnen van micro- en macroplastics¹. De studie toont aan dat het meeste microplastic door slijtage van autobanden in de natuur belandt. Het microplastic uit cosmetica maakt daarentegen minder dan 1 procent uit.

Lidl neemt haar verantwoordelijkheid op voor die producten waarop ze een directe invloed heeft.

Ecologische gevolgen

Plastic is een omstreden grondstof die een steeds groter probleem vormt voor het milieu. Vaak is plastic niet biologisch afbreekbaar en blijft het dus vele jaren in de natuur achter. Meestal wordt het geproduceerd op basis van aardolie, een grondstof die steeds schaarser wordt. De aardoliewinning veroorzaakt aanzienlijke ecologische problemen door bodem-, water- en luchtvervuiling, fragmentatie van het leefgebied of zelfs ontbossing. Bovendien zijn er sociale uitdagingen zoals verdrijvingen of ziektes door de vervuiling van de bodem en het water.

Naast de risico's bij de productie van microplastics, zijn er ook problemen bij de opname in het milieu. Primair microplastic zoals het bijvoorbeeld in douchegels gebruikt wordt, komt meestal via het afvalwater in de zuiveringsinstallaties terecht. Er is echter nog niet voldoende onderzocht of die zuiveringsinstallaties de microplasticdeeltjes voldoende uit het afvalwater filteren. Niet-gefilterde microplastics kunnen zo via afvalwater in de zee of het grondwater terechtkomen. Kwantitatief is de belangrijkste bron van microplastics in de zee echter de afbraak van grotere plasticdelen tot secundair microplastic.

In zee kunnen micropartikels uit kunststof, al naargelang de grootte van het organisme, net zoals grotere kunststofdelen het spijsverteringsstelsel van zeedieren verwonden, de spijsvertering belemmeren en de voedselopname blokkeren. Bovendien kan microplastic als transportmiddel fungeren waaraan schadelijke stoffen, invasieve soorten en ziekteverwekkers zich vasthechten. Daarnaast kunnen chemicaliën, waarvan men vermoedt dat ze schadelijk zijn voor de gezondheid, zoals weekmakers die aan het productieproces van plastic toegevoegd worden, in het water of het spijsverteringsstelsel van zeeorganismen vrijkomen. De precieze gevolgen worden momenteel nog onderzocht.

Microplastic kan echter ook via het zuiveringsslib van de zuiveringsinstallaties, dat vaak als vruchtbare mest op de velden uitgestrooid wordt, in het milieu terecht komen. Daar kunnen de deeltjes door dieren opgenomen worden of door water weggespoeld worden. Zelfs in de lucht vinden we resten van weggegooid plastic terug.

Microplastic bevindt zich dus in het water, op het land en in de lucht en komt via de voedselketen ook in onze voeding terecht. Zo werd het al ontdekt in veel levensmiddelen (bv. mosselen, vis, honing, bier) en in het drinkwater. In een pilootstudie van de Duitse Dienst voor Milieubeheer (Umweltbundesamt) en de Medische Universiteit Wenen werd voor het eerst microplastic gevonden in de stoelgang van mensen.² Momenteel worden in verschillende wetenschappelijke studies de toxicologische gevaren voor de mens van de opname van kunststoffen en/of kunststofdeeltjes onderzocht.

Onze aanpak

Wij maken deel uit van de Schwarz Group, die met de supermarktketens Lidl en Kaufland tot de grootste internationale handelsondernemingen behoort. De Schwarz Group is zich bewust van haar verantwoordelijkheid op het vlak van milieu en handelt ook overeenkomstig. Met 'Reset Plastic' heeft ze een uniforme internationale strategie ontwikkeld die in vijf actieterreinen opgedeeld kan worden: vermijden, design, recycling, verwerking en innovatie en voorlichting.

Microplastic is een deelaspect van het maatschappelijk debat over plastic. Sinds 2015 houden wij ons intensief bezig met het thema en zijn wij van oordeel dat het belangrijk is om de verspreiding van microplastic uit elke bron te reduceren. Tot nu toe bestaat er op Europees vlak echter nog geen wettelijk verbod op microplastic in cosmetica. Daarom wensen wij een uniform Europees rechtskader waarin ook een duidelijke definitie van microplastic vastgelegd wordt.

Samen met de leveranciers van cosmetica en lichaamsverzorgingsproducten heeft Lidl het volgende streefdoel vastgelegd:

Geen gebruik van microplastic in de cosmeticarecepten van onze huismerken tegen 2021. Op voorwaarde dat de productprestatie en/of -veiligheid niet afnemen door het weglaten van synthetische polymeren.

Het gaat hierbij om **kunststofdeeltjes met een schurende werking** ('microbeads') die kleiner dan vijf millimeter zijn. Hierbij kijken we momenteel naar de kunststoffen polyamide (PA), polyethyleen (PE), polyethyleentereftalaat (PET), polyester (PES), polyimide (PI), polypropyleen (PP), polyurethaan (PUR). Als we van 'recept zonder microplastic' spreken, bedoelen we ook andere niet-biologisch afbreekbare, synthetische polymeren* die vast, gedispergeerd, gelachtig, opgelost of vloeibaar zijn. Daaronder vallen onder andere polyacrylaat (bv. acrylaatcopolymeer, acrylaatcrosspolymeer, polyacrylaat, carbomeer, polymethylmethacrylaat, polyacrylamide), polyquaternium, polystyreen, silicone (bv. methicone, dimethiconol, andere siloxanen en silanen), PEG > 35, PPG > 50, polyvinyl (bv. polyvinylpyrrolidon (PVP)), polymelkzuur (PLA), ethyleenvinylacetaat-copolymeer.

* Synthetische polymeren worden aan de hand van chemische reacties uit monomere basisbouwstenen samengevoegd tot polymere macromoleculen. Deze moeten worden onderscheiden van halfsynthetische polymeren die op basis van natuurlijke polymeren, zoals cellulose, gemaakt en chemisch aangepast worden.

2. Toepassingsgebied

Deze position paper heeft betrekking op alle huismerken van Lidl voor cosmetica en lichaamsverzorgingsproducten.

3. Onze maatregelen

In cosmeticaproducten van Lidl werd het vast microplastic op basis van polyethyleen (PE), polypropyleen (PP), polyethyleentereftalaat (PET), polyvinylchloride (PVC), polyamide (PA), polystyreen (PS) en polyurethaan (PU) grotendeels uit de formule gehaald.

Zo werd vast microplastic op basis van polyethyleen (PE) en polypropyleen (PP) in douchescrubs bijvoorbeeld vervangen door puimsteendeeltjes (perliet) of in waspeelings door bamboedeeltjes (Bambusa Arundinacea Stem Powder).

Nu gaan we nog een stap verder. In nauwe samenwerking met onze leveranciers streven we ernaar om ook voor de zogenaamde andere synthetische polymeren een vervanging te vinden. Daartoe behoren bijvoorbeeld polymethylmethacrylaat (PMMA) en polytetrafluorethyleen (PTFE) die als textuurgevend stoffen gebruikt worden in recepten voor foundations, net zoals styreen/acrylaatcopolymeer die in talrijke producten als

dofmaker voorkomen. Alternatieve stoffen moeten echter eerst geanalyseerd en beoordeeld worden op verschillende complexe factoren zoals veiligheid, milieuvriendelijkheid, doeltreffendheid en technologische toepasbaarheid.

De leveranciers van Lidl zijn contractueel verplicht de richtlijnen inzake microplastic na te leven.

Lidl informeert haar klanten over de vooruitgang en innovaties rond het thema microplastic aan de hand van duurzaamheidspublicaties, zoals het duurzaamheidsrapport, of op onze website rond duurzaamheid.

4. Organisatie en label

Receptuur zonder microplastics

Om ervoor te zorgen dat Lidl-klanten meteen kunnen zien welke producten microplasticvrij zijn, voert Lidl het label 'Receptuur zonder microplastics' in voor cosmetica- en lichaamsverzorgingsproducten. Veel van deze producten zijn nu al vrij van microplastic. Dankzij het label wordt dit nog transparanter voor de klanten.

5. Bronnen

¹ Fraunhofer-Institut für Umwelt-, Sicherheits- und Energietechnik (UMSICHT): Kunststoffe in der Umwelt: Mikro- und Makroplastik.

Raadpleegbaar op

<https://www.umsicht.fraunhofer.de/content/dam/umsicht/de/dokumente/publikationen/2018/kunststoffe-id-umwelt-konsortialstudie-mikroplastik.pdf>

² Assessment of microplastic concentrations in human stool – Preliminary results of a prospective study – Philipp Schwabl, Bettina Liebmann, Sebastian Köppel, Philipp Königshofer, Theresa Bucsics, Michael Trauner, Thomas Reiberger, voorgesteld tijdens de UEG Week 2018 in Wenen op 24 oktober 2018.